

Open data: van ideaal tot realiteit

Marèse Peters (interviews)

Bastiaan van Loenen en Yvonne Verdonk (redactie)

Open data: van ideaal tot realiteit

Publicatie n.a.v. de studiedag 'Open geodata: van ideaal naar realiteit' op 9 november 2011 in Amersfoort georganiseerd door Geonovum in samenwerking met ICTU

Marèse Peters (interviews)

Bastiaan van Loenen en Yvonne Verdonk (redactie)

Open data: van ideaal tot realiteit

Marèse Peters (interviews), Bastiaan van Loenen en Yvonne Verdonk (redactie)

Nederlandse Commissie voor Geodesie, Netherlands Geodetic Commission 55, 2012

ISBN: 978 90 6132 334 1

Illustraties omslag en binnenwerk: Daniëlle Groetelaers (TU Delft).

Illustratie pag. 4: Frédéric Ruys (Vizualism).

Bureau van de Nederlandse Commissie voor Geodesie

Jaffalaan 9, 2628 BX Delft

Postbus 5030, 2600 GA Delft

Tel.: 015 278 21 03

Fax: 015 278 17 75

E-mail: info@ncg.knaw.nl

Website: www.ncg.knaw.nl

De NCG is een onderdeel van de KNAW (Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen).

Inhoudsopgave

Voorwoord. Open data: van ideaal naar realiteit	v
Bastiaan van Loenen, Rob van de Velde, Yvonne Verdonk	
"Data is niet sexy!"	1
Interview met Marc de Vries en Ton Zijlstra	
"Informatie moet voor iedereen toegankelijk zijn"	5
Interview met Frédéric Ruys	
"Privacy is de enige echte juridische barrière voor open data"	9
Interview met Katleen Janssen	
"Open data? Mouwen opstropen en gewoon doen"	13
Interview met Louis Smit en Paul Hendriks	
"Open data komt tegemoet aan de doelen van de overheid"	17
Interview met Johan van Arragon en Marjan Bevelander	
"Laat niet de langzaamste het tempo bepalen"	21
Interview met Jens Riecken	
"Open data leidt gaandeweg tot een cultuurverandering"	25
Interview met Paul Suijkerbuijk, Yvette Ellenkamp, Wim de Haas en Imke Arts-Vrijling	
Epiloog	29
Bastiaan van Loenen en Yvonne Verdonk	
Meer ...	33

Voorwoord

Open data: van ideaal naar realiteit

Open data staat hoog op de beleidsagenda. In maart 2011 oarmde minister Verhagen van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I) open data in zijn Digitale Agenda NL. In mei 2011 kondigde minister Donner van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) aan om het hergebruik van overheidsinformatie verder te stimuleren met een aantal wetswijzigingen. En in oktober 2011 was het minister Schultz van Haegen van het ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM) die open data bij IenM vanaf 2015 wil invoeren; te beginnen met het vrijgeven van de Basisregistratie topografie vanaf 1 januari 2012. Eurocommissaris Kroes kondigde in december 2011 aan dat de Europese Commissie al haar cijfermateriaal en openbare gegevens gratis ter beschikking gaat stellen aan publiek en bedrijfsleven.

De ontwikkeling binnen de overheid om data vrij te geven, lijkt niet te stuiten. Niet in de laatste plaats omdat er in Europees en nationaal beleid steeds meer aandacht komt voor digitalisering en de waarde die digitale gegevens vertegenwoordigen voor zowel publieke diensten als economische ontwikkelingen. Anno 2011 is open data ook verworven tot een buzz-woord, dat in één adem wordt genoemd met de verwezenlijking van ambities als een transparante en compacte overheid, waardecreatie en burgerparticipatie. Ondanks de positieve connotaties zijn er in Europa nu nog opmerkelijk weinig echte open data beschikbaar. De wil is er wel, maar de weg is hobbelig.

Met het oog op het uitwisselen van ervaringen met open data organiseerde Geonovum in samenwerking met het ICTU (ICT Uitvoeringsorganisatie) op 9 november 2011 de workshop 'Open geo-data: van ideaal naar realiteit'. De workshop stond in het teken van het delen van opgedane ervaring met opendatabeleid en initiatieven daartoe. Wat levert open data op en wat kost het? Hoe pak je een opendatatraject aan? Hoe zit het eigenlijk met juridische en praktische randvoorwaarden?

Tekstschrijver Marèse Peters interviewde de verschillende sprekers. In een open gesprek deelden zij hun ervaringen vanuit de praktijk. Het resultaat is een bloemlezing waarin de overtuiging dat open data kansen biedt sterk naar voren komt, maar ook duidelijk wordt dat opendatabeleid je dwingt na te denken over je taken.

Wij danken de geïnterviewden voor hun medewerking aan deze publicatie en alle deelnemers aan de bijeenkomst voor hun bijdrage aan een inspirerende dag.

Bastiaan van Loenen
Rob van de Velde
Yvonne Verdonk

"Als je informatie maar interessant genoeg is, dan krijg je miljoenen volgers."
Marc de Vries.

"Data is niet sexy!"

Marc de Vries en Ton Zijlstra zijn de 'opendatagoeroes' van Nederland. Zowel op Europees als op nationaal niveau adviseren zij overheden over kansen en mogelijkheden van open data. Wat zien zij als de belangrijkste ontwikkelingen die open data de komende jaren gaat doormaken? En wat betekent dat voor de overheid? "Het gaat niet meer om hebben, hebben, hebben. Het gaat om geven, geven, geven."

Wat is jullie visie op open data?

Ton: "Open data is de grootste onaangetapte bron van overvloed die we hebben. Daar zit ontzettend veel potentieel in: op economisch vlak, maar ook qua efficiëntie en effectiviteit van de overheid, nieuwe kennis en inzichten die je op kunt doen uit de combinatie van data, zelfredzaamheid en participatie van burgers, transparantie, datajournalistiek. Toch snijd je je in de vingers als je bij het beschikbaar stellen van data probeert voor te stellen wat anderen met die data gaan doen. Elke aanname die je doet over hergebruik sluit onbewust anderen van hergebruik uit. Daarom moet alles gewoon open zoals het er is. En als daar problemen aan zitten, dan moeten we die oplossen terwijl ze ontstaan. En niet vooraf proberen te verzinnen wat er allemaal zou kunnen gebeuren."

Marc: "'Open data' bestaat niet. 'De overheid' bestaat niet. 'De hergebruiker' bestaat niet. Dat zijn containerbegrippen voor bonte verzamelingen van organisaties, mensen, dingen, bedrijven. Als we het hebben over 'de overheid', dan hebben we het over het Kadaster, maar ook over de gemeente Bedum. Die kijken volledig anders tegen open data aan. Open data is eigenlijk overheidsinformatie, met een kleine twist. Wat is overheidsinformatie? Aan de ene kant basisregistraties: hoogwaardige gegevens die veel geld waard zijn. En het zijn ook de gemeenteraadsbesluiten van diezelfde gemeente Bedum, die alleen maar heel lokaal nieuwswaarde hebben. Dus ook de doelgroepen en belangen lopen op dezelfde manier uiteen. Dat maakt open data een heel lastig te regelen onderwerp."

Ton gaat verder: "Gemeenten zien zich dus geconfronteerd met hele uiteenlopende typen informatie binnen hun organisatie. Ik zie dat elke overheidsinstelling die dingen probeert op te lossen, die ze niet zouden moeten oplossen. Zo gaan ze bijvoorbeeld zelf licenties zitten verzinnen, terwijl daar op nationaal niveau al lang iets over gezegd is door de dossierhouder, het ministerie van BZK."

Hoe is te voorkomen, dat iedereen voor zichzelf het wiel gaat uitvinden?

Ton: "Het zou helpen als er een inhoudelijk oriëntatiepunt is, dat duidelijk maakt: dit is de lijn. Het ministerie van BZK zou dat moeten doen, eventueel samen met het ministerie van EL&I. Het ministerie van BZK zegt ook wel wat de lijn is, maar dat doen ze vooral bij de Europese Commissie en minder binnen Nederland, heb ik soms het gevoel."

Marc: "De vraag is: welke beweging moet je nou maken? Is dit een top-down of een bottom-up proces? Sommige dingen moet je van bovenaf opleggen. Standaarden bijvoorbeeld, licentievooraarden, een algemene lijn. Infrastructurele zaken, dus top-down. En tegelijk moet je de initiatieven van onderaf stimuleren, faciliteren. Een lokale wethouder die iets leuks met de gegevens van de gemeente wil doen; daarvoor moet je een omgeving scheppen die heel gunstig is. Verleiden dus. Dat is bottom-up."

Ton: "Je ziet dat organisaties die met open data bezig zijn met veel vraagstukken tegelijk worstelen. Dat maakt het ingewikkeld. Daarom hamer ik bij overheden altijd op het punt: we moeten een interne case maken. Wat zijn de beleidsvraagstukken waar je mee bezig bent en welke datasets horen daarbij? Ontstaan er nieuwe manieren van werken als we die data beschikbaar stellen aan het publiek? Ontstaan er dan nieuwe manieren om onze dienstverlening vorm te geven? Want alleen dan heeft het intrinsieke waarde voor die instantie. En die case is in alle gevallen te maken. Die uitdaging durf ik blind aan."

Wat zijn de belangrijkste stappen op weg naar de toekomst van open data?

Marc: "De basisregistraties spelen een belangrijke rol in de doorontwikkeling van open data. Want die zijn infrastructureel van aard. Als je als overheid je kaart én je adressen vrijgeeft, kun je aan alles een geolocatie verbinden. Dat betekent dus dat je een laag neerlegt, waarop je allerlei diensten kunt bouwen. Gelukkig zijn we daar in Nederland heel ver mee. De basisregistraties zijn hoog van kwaliteit en erg dekkend. Als je dat vrijgeeft, dan heb je echt wat. Het enige punt daarbij is nog de financiering. Die moet geregeld worden. En dat moet uit Den Haag komen. Individuele organisaties kunnen dat niet beslissen. En het goede nieuws is: het lijkt erop dat de basisregistraties gratis beschikbaar gesteld gaan worden voor de hele overheid in 2013 of 2014. Dat is een enorme vooruitgang. De volgende stap is dan: vrijgeven voor gebruik door burgers en bedrijven. Dat verwacht ik in 2015 of 2016."

Hij gaat verder: "Een tweede belangrijke stap is het opheffen van het verschil tussen toegang en hergebruik. Toegang is: waar zijn die data? Kan ik erbij? Vervolgens is de vraag: wat mag ik ermee? Mag ik een kopietje maken? Mag ik het aan iemand anders geven? Dat is hergebruik. In feite is dat een kunstmatig onderscheid. Het enige verschil tussen toegang en hergebruik zijn intellectuele rechten. Intellectuele rechten zijn in de 18e en 19e eeuw opgekomen om kunstenaars en uitvinders te beschermen. Op een of andere manier zijn die in de wet terechtgekomen, terwijl de overheid natuurlijk niets schiept of uitvindt. Nu overheden hebben ontdekt dat ze geld kunnen verdienen aan digitale data, gaan ze ineens met die intellectuele rechten wapperen. Zo willen ze grip houden op hun gegevens. Maar daar moeten we van af. Als je toegang hebt tot data, moet dat automatisch betekenen, dat je ze mag hergebruiken. Dat zou een enorme stap naar voren zijn. En ook die zit eraan te komen."

We gaan dus de goede kant op. Hoe ziet open data er volgens jullie over tien jaar uit?

Ton: "Over tien jaar hebben we het niet meer over open data. Want dan is het gemeengoed geworden. Niemand realiseert zich dan meer dat het overheidsdata is, die in al die toepassingen zit. Dat interesseert je als gebruiker namelijk helemaal niks. Ik hoor nu al veel ontwikkelaars zeggen: data is niet sexy. Natuurlijk is data saai! Voor mensen in de breedte van de maatschappij is data niet interessant. Maar het *gebruik* van data wel. Overigens verwacht ik de komende jaren nog wel een tegenreactie. Op dit moment is het hip en trendy om transparantie te bepleiten. Mensen die dat eigenlijk niet willen houden nu hun mond. Maar zodra die hun kans zien, zullen ze tegengas geven. Tenzij we erin slagen om die interne case voor overheden veel beter te maken."

Marc vervolgt: "Als je data vrijmaakt, dan levert de toegang tot die data geen concurrentievoordeel meer op. Iedereen kan erbij. Dat betekent, dat het belangrijk wordt wat je met die data gaat doen. Ik verwacht dat dat een enorme innovatieboost losmaakt. Daarmee hangt samen dat bezit geen garantie meer is voor succes. Het gaat straks om gebruik. Bezit gaat niks meer voorstellen. En daarom heb je helemaal geen auteursrechten of datarechten meer nodig. Het enige wat je wilt, is bereik en distributie. En je concurrentie altijd net een stapje voor zijn. Het gaat niet meer om hebben, hebben, hebben. Het gaat om geven, geven, geven."

Gaat dat ook een andere samenleving opleveren? En een andere overheid?

Ton: "Ja, alleen weet ik niet hoe die eruit ziet. Digitalisering verandert de hele manier waarop de overheid in elkaar zit en ook de relatie tussen burger en overheid. Maar dat heeft niet zo veel met open data te maken. Dat heeft alles te maken met nieuwe infrastructures als internet en mobiele communicatie. In plaats van een hiërarchisch geordende samenleving krijgen we een netwerksamenleving. Want dat is nu de goedkoopste en snelste manier van organiseren. Met open data wordt dat zichtbaar. En tegelijkertijd is open data voedend aan dat proces. Ik heb er als burger belang bij dat onze publieke instituties werken en dat vergt dat ze moeten veranderen. Als ze niet veranderen, dan vallen ze om. Met open data en open overheid hebben we iets te pakken waarmee we die verandering vorm kunnen geven, zonder dat die overheden hoeven om te vallen."

Marc: "Ik denk dat er in het businessproces van de overheid twee dingen gaan gebeuren: aan de achterkant van het proces gaat er een stuk af, namelijk je distributiefunctie. Dat kunnen anderen veel

beter en waarschijnlijk veel goedkoper. Het houdt dus op bij het uitvoeren van je basisproces, je publieke taak en het openzetten van je gegevens. Aan de voorkant van het proces gebeurt ook wat. Bepaalde taken hoeft de overheid niet meer uit te voeren, omdat dat al door anderen gebeurt. Vanuit de 'crowd' bijvoorbeeld. Denk maar aan Open Street Map (<http://www.openstreetmap.nl/>), waar de informatie gewoon door jou en mij verzameld wordt, terwijl we over straat lopen. Dat levert een dekkende kaart op die actueler is dan de topografische kaart van Nederland. De overheid wordt dus kleiner. Tegelijk kun je als kleine partij een enorme impact hebben door informatie te delen. Kijk maar naar Twitter: als je informatie maar interessant genoeg is, dan krijg je miljoenen volgers. Van die maatschappelijke kracht moet de overheid gebruik gaan maken. En open data is daar instrumenteel in."

"Data is niet sexy!"
Ton Zijlstra..

Marc de Vries.

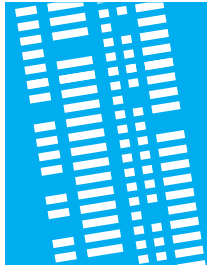

1. Speuren

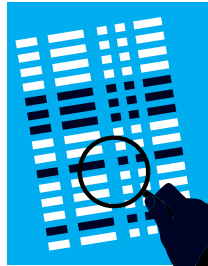
Met een **mogelijke verhaallijn** in het achterhoofd gaat de datajournalist op jacht.

2. Analyseren

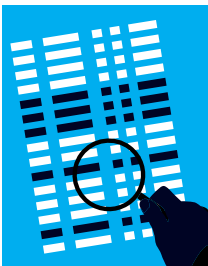
Datasets worden op **bruikbaarheid** en **consistentie** getest en indien nodig **opgeschoond**.

3. Combineren

De dj **filtert** de data, **verrijkt** deze met andere sets en zoekt naar **extremen** of afwijkende **patronen**.

3. Combineren

De dj **filtert** de data, **verrijkt** deze met andere sets en zoekt naar **extremen** of afwijkende **patronen**.

4. Visualiseren

De dj zoekt naar een **visualisatiemethode** en (bij 'NL van boven') projecteert de data op **kaart** of **luchtfoto**.

5. Schrijven

Met de eindredacteur stelt hij de **scènes** samen, schrijft de **voice-over** en bepaalt **camerabewegingen**.

"Uiteindelijk moet je bij iedere organisatie iemand vinden die denkt: hé, dit is leuk."
Frédéric Ruys (Vizualism).

"Informatie moet voor iedereen toegankelijk zijn"

Op 6 december 2011 ging de televisieserie *Nederland van Boven* van start. Samen met de interactieve website <http://nederlandvanboven.vpro.nl> vormt deze serie een ambitieus crossmediaal project, dat gebaseerd is op zo'n honderd datasets afkomstig van overheid en bedrijfsleven. Datajournalist Frédéric Ruys was intensief betrokken bij het speuren naar die datasets en het omzetten van die data in oogstrelende animaties. Hoe toegankelijk waren die datasets voor hem en zijn VPRO-collega's? En hoe kijkt hij, mede door deze ervaring, aan tegen open data?

Hoe begin je aan zo'n megaproject als dit?

"De VPRO is 2,5 jaar geleden met de voorbereiding begonnen, de redactie zelf is een jaar geleden opgezet. Vanaf het begin waren er veel mensen uit de geosector enthousiast, die wilden graag met ons meedenken. We kregen ook data aangeboden. Maar de VPRO wilde graag een verhaal vertellen in tien afleveringen. Dus we zijn gaan kijken: wat willen we laten zien? Eerst hebben we de thema's afgebakend: 24 uur Nederland, water, wonen, vrije tijd, ondergrond, luchtruim en nog een paar. Parallel daaraan ben ik gaan bellen met talloze overheidsinstanties en bedrijven. Want daar moesten we de gegevens vandaan halen. Ik wilde immers ook data die nooit eerder naar buiten was gebracht, zoals belgegevens van Vodafone en de bewegingen van politievoertuigen."

Hoe moeilijk of gemakkelijk was het om die data van organisaties te krijgen?

"Het kostte behoorlijk wat tijd om binnen een organisatie de juiste mensen te vinden waarmee we konden praten. Vaak was de afdeling PR of Marketing de eerste hobbel. Voordat die intern hadden uitgelegd wat precies de bedoeling was, waren we al weer weken verder. Het hielp vaak als ik even bij het management kon aanschuiven om uitleg te geven over het project. Uiteindelijk moet je bij iedere organisatie iemand vinden die denkt: hé, dit is leuk en dit is voor ons ook interessant. Met zo iemand ga je dan een vertrouwensband opbouwen. Meestal kregen we de data in goed vertrouwen, nog voordat alle contracten waren getekend. Zeker bij de overheid ging dat redelijk makkelijk. Er was soms nog wel sprake van licentievoorwaarden, maar over het algemeen gaf dat weinig problemen. Het feit dat het voor een publieke omroep was, speelde daarin zeker een rol."

En bij het bedrijfsleven?

"Bij het bedrijfsleven ging dat meestal wat lastiger. Daar hadden we vaker te maken met privacy- en concurrentiegevoelige informatie. Bovendien konden we niet voor de data betalen. Het moest allemaal gratis. Dat was lastig, want ook voor die bedrijven betekende dat extra werk. Die data komen niet zomaar uit de computer rollen. Dus het ging allemaal op basis van vertrouwen."

Waren er datasets waar jullie uiteindelijk niet bij mochten?

"Ja, ik wilde heel graag pintransacties in beeld brengen. Waar en wanneer geven Nederlanders hun geld uit? Daarvoor moesten we bij Interpay zijn. We hebben uitgebreid met ze gepraat, maar dat is uiteindelijk niet doorgeslagen. Ze wilden het namelijk niet gratis doen. Dat vond ik echt jammer, want daar was geen alternatief voor. Maar meestal kom je linksom of rechtsom wel aan je gegevens. Van luchtvaartveiligheidsorganisatie Eurocontrol wilden we graag vluchtdata hebben, maar dat lukte niet omdat ze vastzaten aan allerlei afspraken met luchtvaartmaatschappijen. Toen zijn we via Casper (<http://casperflights.com>) toch nog aan vliegtuiggegevens gekomen."

Goed, dan heb je die data. Maar hoe ga je daarin zoeken? Doe je dat heel gericht, of ga je zomaar wat grasduinen?

"Dat is een goede vraag. We wisten natuurlijk wat we wilden vertellen. Dus daar ga je naar op zoek. Tegelijk vraag je je dan af of je geen andere schatten laat liggen. Als je gaat grasduinen, dan kan dat iets ontzettend moois opleveren, of helemaal niets. En soms stuit je op verrassingen. Zo vonden we in het Actueel Hoogtebestand Nederland een bestand met de vluchtroutes van de registratievliegtuigen, die die hoogtegegevens hebben verzameld. Daaraan zie je hoe ongelofelijk minutieus ons land in kaart wordt gebracht. Daar móesten we gewoon een animatie van maken."

Hoe lang duurt het voordat zo'n dataset omgezet is in een animatie?

"De animaties hebben we laten maken bij 422 South in Bristol. Voor die animaties wilden zij niet alleen de data in een bepaalde projectievorm hebben, maar ook de camerastandpunten voor de animaties en de timing van de voice-over. Dus ik moest de data eerst zelf animeren en bekijken om hun de juiste aanwijzingen te kunnen geven: wat gaan we laten zien en waar gaan we op inzoomen? Daarnaast ging het vaak om ongelofelijk grote bestanden. Die Vodafone-data bijvoorbeeld, daar veranderden om de 5 minuten 22.000 puntjes van kleurintensiteit, dus op 168 momenten in 24 uur. Dat was gigantisch zwaar om te animeren: dat kostte wel zes of acht weken. Eenvoudigere animaties, zoals die registratievliegtuigen van het Actueel Hoogtebestand Nederland, waren vaak in een dag of vier gemaakt. In totaal zijn er 22 animaties gemaakt en de laatste worden nu nog afgerond. Daarnaast is er de interactieve kaart op onze website. Die is ontwikkeld door Stamen Design in San Francisco. Op mijn weblog op <http://casperflights.com> leg ik elke week uit hoe de datavisualisatie tot stand is gekomen en welke keuzes we hebben gemaakt."

Met dit project heb jij ruime ervaring opgedaan als datagebruiker. Wat voor beeld heb jij nu van open data?

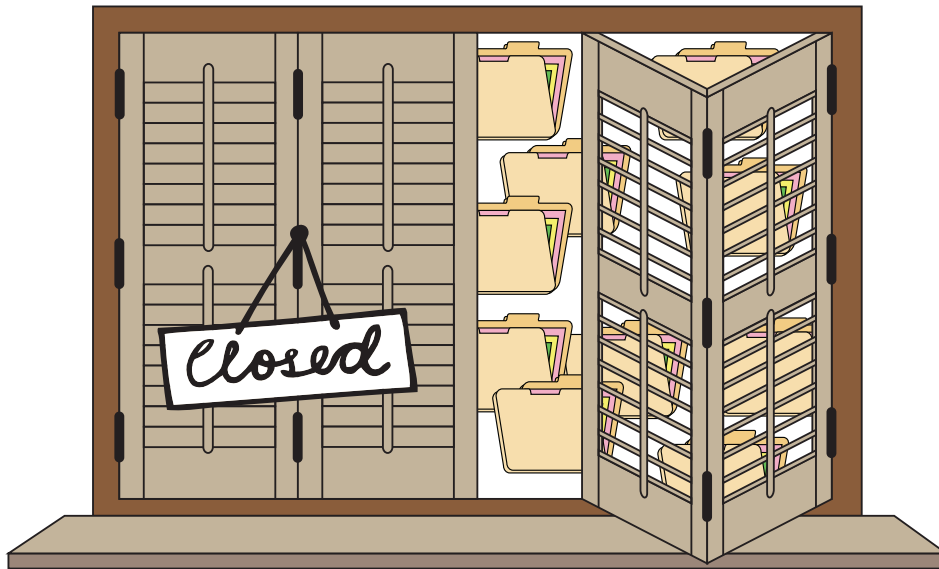
"Open data gaat volgens mij niet alleen over het beschikbaar stellen van bestanden, maar ook over het toegankelijk maken van die informatie. In technische vorm én in presentatievorm. Eerlijk zullen we alles delen? Daar geloof ik niet in, want dat kan helemaal niet. Daar zitten we ook niet op te wachten. Neem bijvoorbeeld de risicokaart, die is vrij volledig. Je kunt er alles op terugvinden. Maar voor de doorsnee gebruiker is dat zó overvloedig, die kan er daardoor bijna niks mee. Voor de overheid is het belangrijk dat ze meer nadenken over de vraagkant dan over de aanbodkant. Informatie moet voor iedereen toegankelijk zijn, niet alleen voor experts. Mijn stelregel is: niks kan zo ingewikkeld zijn, dat het niet uit te leggen is aan iedereen."

Zie jij dat als taak van de overheid, data toegankelijk presenteren voor het algemene publiek?

"Ja, absoluut! De overheid is er voor de burgers. Als de overheid het al niet doet, dan doet het bedrijfsleven het al helemaal niet. Het is misschien een ideologisch uitgangspunt, maar infrastructurele dingen zoals het riool en de waterleiding, dat moet je niet aan de markt overlaten. En we weten allemaal dat de hoeveelheid informatie jaarlijks exponentieel groeit. Als overheid kun je er niet mee volstaan om gegevens zomaar aan te bieden. Dan stuur je iemand gewoon het bos in, zo van: zoek het maar uit. Bovendien heb je dan het gevaar dat mensen verkeerde conclusies trekken uit jouw data. De overheid hoeft echt niet alles weg te geven. Maar als je dan wat weggeeft, doe dat dan op een gebruiksvriendelijke manier."

"Informatie moet voor iedereen toegankelijk zijn"
Frédéric Ruys (Vizualism).

"Wil je er voor honderd procent zeker van zijn dat er niets misgaat? Blijf dan maar binnen met de gordijnen dicht."

Katleen Janssen (Katholieke Universiteit Leuven).

"Privacy is de enige echte juridische barrière voor open data"

In de discussie rondom open data is er veel aandacht voor de juridische barrières die open data in de weg zouden staan. Zijn dit allemaal reële belemmeringen? En wat kan de overheid doen om deze weg te nemen? Katleen Janssen is jurist aan de Katholieke Universiteit Leuven en specialist op het gebied van hergebruik van overheidsinformatie. Zij scheidt het kaf van het juridische koren.

Wat zijn de grootste belemmeringen waar we mee te maken hebben bij open data?

"Strikt juridisch genomen zijn er dat eigenlijk niet zo veel meer. Kijk, je moet een onderscheid maken tussen echte belemmeringen die door de wet zijn opgelegd en belemmeringen die vaak wel worden genoemd maar dat niet zijn. Dan gaat het vooral om de manier waarop de regels worden toegepast. Bijvoorbeeld met licenties, auteursrecht, gebruiksvoorwaarden en dergelijke. Dat zijn geen juridische belemmeringen, maar dat gaat eerder over de manier waarop die worden ingevuld."

Kun je de reële juridische belemmeringen noemen?

"De grootste juridische belemmering voor open data is eigenlijk alleen nog privacy. Daar kun je niet omheen. Dat is nu eenmaal een mensenrecht waar je altijd rekening mee moet houden. Het lastige met privacy is dat het verschillende kanten heeft en vrij breed gedefinieerd wordt. Zodra gegevens te herleiden zijn tot een persoon, dan heb je al met privacywetgeving te maken. Bovendien worden de Europese regels hierover in elk land weer anders geïnterpreteerd. In het Verenigd Koninkrijk wordt privacy een stuk minder streng ingevuld, zeker in vergelijking met België en ik denk ook Nederland. En in Zweden staan de belastinggegevens van iedereen gewoon op internet. Dat is in België compleet ondenkbaar! Niks zo heilig als je belastingaangifte. En volgens mij is dat in Nederland niet anders."

Wordt daaraan gewerkt op dit moment? Zijn er mensen die erover nadenken hoe we het privacy-issue gaan oplossen?

"Over de relatie tussen privacy en open data wordt tot nu toe weinig nagedacht, met uitzondering van het Verenigd Koninkrijk. Als er al iets gebeurt, dan is dat aan de hand van concrete gevallen waar privacy-commissies zich over uitspreken. En daar zit het probleem. Deze commissies redeneren alleen vanuit het oogpunt: we moeten de privacy beschermen. Met de argumenten voor openbaarheid en open data zijn ze veel minder vertrouwd. Op dat gebied moet dus nog veel gebeuren."

Is dat een taak van de overheid?

"Goede vraag. Ik denk het wel, in ieder geval voor een deel. De overheid zou het debat hierover wat meer op gang kunnen brengen en de relevante mensen bij elkaar kunnen zetten. Ze doordringen van het besef: privacy is belangrijk, maar het is ook niet alles. Je kunt niet meer alles stilleggen als het ook maar een beetje naar privacy ruikt. Organisaties moeten minder bang worden om hun vingers daaraan te branden."

Privacy is dus nog de enige echt juridische kwestie. Wat zijn andere issues die gevoeld worden als barrière?

"De zorg om aansprakelijkheid. Wat als er iets fout gaat met de data die je beschikbaar hebt gesteld? Dat is deels een juridische belemmering, want er zijn nu eenmaal aansprakelijkheidsregels. Je kunt daar oplossingen voor bedenken in de vorm van disclaimers en aansprakelijkheidsvrijwaringen. Maar voor het grootste deel is dat bezorgdheid van een overheidsinstantie, die bang is voor zijn reputatie uit het oogpunt van zijn maatschappelijke functie. Ik zeg dan altijd: besef dat je je nooit

helemaal kunt indekken. Wil je er voor honderd procent zeker van zijn dat er niets misgaat? Blijf dan maar binnen met de gordijnen dicht."

Dat is dus een mentaliteitskwestie.

"Absoluut. We moeten er maar aan wennen dat anderen met open data kunnen doen wat ze willen. Maar overheden moeten zich ook realiseren dat die andere partij ook zijn best doet om goed met die data om te gaan. Die heeft tenslotte ook een reputatie hoog te houden. Bovendien kun je ervan uitgaan dat de burger die het niet vertrouwt, uiteindelijk teruggaat naar de overheid. Hij weet dat hij daar betrouwbare data kan halen."

Heeft dat alleen tijd nodig, zo'n mentaliteitsverandering, of moet je daar als overheid nog een rol in spelen?

"Voor een deel is het tijd. Ik merk dat er langzaam anders over gedacht begint te worden. Ook op de opendatadag van 9 november werden al oplossingen genoemd als disclaimers of certificering. En hoe je die mentaliteitsverandering kunt stimuleren? Deels door onderzoek. Tot nu toe is er nog weinig onderzoek gedaan naar aansprakelijkheidsgevolgen. Volgens mij komt dat omdat elke jurist griezelt van aansprakelijkheidsrecht, haha. Ook moet je mensen bewust maken van hoeveel er goed gaat en hoe weinig dingen er eigenlijk mislopen. Tegenover één misser staan wel 999.999 gevallen waarin alles goed gaat. En daar hoor je nooit iets over."

Hoe pak je dat aan bij kleinere overheidsorganisaties, zoals gemeenten?

"Je kunt die mentaliteitsverandering een beetje sturen door makkelijkere oplossingen aan te bieden, goede juridische bewoordingen aan te bieden aan organisaties om hun data vrij te geven. Het gaat er vooral om dat je die juridische instrumenten inzet op een manier die open data stimuleert in plaats van belemmert. Juist bij kleine organisaties moeten dat soort juridische instrumenten door een hogere overheid worden aangereikt. Een lokale overheid heeft niet de tijd en de expertise om dat zelf te doen. Ik denk dat dat in Nederland al best goed gebeurt. Maar het kan altijd beter."

Je hebt het over disclaimers en certificaten voor open data. Maar druist dat niet in tegen het principe van open data?

"Dat denk ik niet. Zolang je er alles mee mag doen wat je wilt doen, is het nog steeds open data. Of er nu een waarschuwing aan hangt: wij zijn niet aansprakelijk als het fout loopt, dat maakt niet uit. Dat lijkt me geen beperking voor het vrijgeven van de data. Ook certificering is dat niet. Het is eerder een goedkeuringsstempel, zo van: dit product is te vertrouwen. Dat komt de gebruikers van die data alleen maar ten goede. Zelfs een verplichte certificering, dus dat je als gebruiker eerst je product moet laten nakijken door de dataleverancier, zie ik niet als een drempel."

Hoe zie jij de toekomst van open data? Waar staan we over tien jaar?

"Over tien jaar is open data de norm en niet meer de uitzondering. Hoe het er precies gaat uitzien, dat weet ik nog niet. Ik hoop wel dat we over tien jaar zijn verschoven van open data naar open informatie. Want het gaat nu nog steeds te veel over de techniek. Over standaardisatie, specificaties en datasets. Maar de gewone burger kan zo'n dataset niet lezen. Door het hele opendataverhaal is de openbaarheid zoals die bedoeld was, om mensen informatie te geven, verdwenen. En daar moeten we ons toch wel een beetje zorgen over maken."

"Privacy is de enige echte juridische barrière voor open data"
Katleen Janssen (Katholieke Universiteit Leuven).

"Chocolademodellen van bestaande huizen en gebouwen in Rotterdam; zoiets verzin je niet als gemeente."

Louis Smit (Gemeente Rotterdam).

"Open data? Mouwen opstropen en gewoon doen"

De gemeente Rotterdam stelt gegevens over haar stad op hoog niveau beschikbaar: in 3D. Dat is uniek, maar daar worden eigenlijk weinig woorden aan vuil gemaakt. Veel meer gaat het Rotterdam om de toepassingen van hun data. Die worden op alle mogelijke manieren gestimuleerd. Louis Smit (hoofd van de afdeling Landmeten) en Paul Hendriks (adviseur informatievoorziening bij Stadsontwikkeling) vertellen er graag over.

Hoe kijken jullie aan tegen open data?

Paul: "Open data gaat nu veelal over het ontsluiten en het beschikbaar stellen, over juridische aspecten, over belemmeringen ... Dat zag je ook op de opendatadag van 9 november. Er is nog weinig aandacht voor wat je met open data allemaal kunt doen. Hier in Rotterdam zijn we juist bezig met hergebruiken, met anders gebruiken, met ontdekken wat de meerwaarde is op het moment dat je data met elkaar deelt."

Louis, als afdeling Landmeten hebben jullie de hele stad in 3D beschikbaar gesteld voor burgers en bedrijven. Hoe en waarom hebben jullie dat gedaan?

Louis: "We merkten dat de afnemers van onze 2D-topografie behoefte hadden aan de derde dimensie. Daarom hebben we de stoute schoenen aangetrokken en gezegd: we gaan Rotterdam 3D maken. Op eigen initiatief en voor eigen financieel risico. We wilden met name weten wat de toepassingen daarvan zouden kunnen zijn en hoe we die zouden kunnen stimuleren. We wilden die informatie bewust gratis beschikbaar stellen; voor de hele gemeente. Dan hoeven onze collega's niet meer zelf stukjes 3D te gaan maken en ook voor burgers en bedrijven."

Hoe bekostigen jullie die gratis beschikbaarstelling?

Louis: "Dat hebben we nu eenmalig gedaan op het eigen risico van onze afdeling. We willen aantonen, dat we deze informatie moeten blijven verstrekken en actualiseren als gemeente. Maar dan wil ik het ook structureel gefinancierd krijgen vanuit het stadhuis. Met de huidige krimp en bezuinigingen is het nog maar de vraag hoe lang we dit kunnen volhouden. Het zou jammer zijn als we ermee moesten stoppen. Want uiteindelijk doen we dit om de economische bedrijvigheid in Rotterdam te stimuleren."

Wat voor toepassingen zijn er inmiddels op basis van de 3D-data ontwikkeld?

Louis: "Bij de lancering van Rotterdam 3D Open schreven we een prijsvraag uit voor de beste toepassing. Iedereen kon daaraan meedoen; bedrijven, organisaties, bewonersverenigingen. En dat gaf zicht op toepassingen waar we als gemeente eigenlijk nooit aan hadden gedacht. Eén van de prijswinnaars was bijvoorbeeld een buurtvereniging, die een ruimtelijk ontwerp had gemaakt van plannen voor hun eigen wijk. Over dit soort bewonersparticipatie zijn onze politieke bestuurders erg enthousiast. Zo kunnen we Rotterdammers betrekken bij de ontwikkeling van hun stad. Een ander bedrijfje maakt chocolademodellen van bestaande huizen en gebouwen in Rotterdam. Die kun je de opdracht geven om jouw huis of kantoorpand in chocolade te gieten met behulp van een 3D-printer. Dat is erg in trek als relatiegeschenk. Zoiets verzin je niet als gemeente."

Hoe groot is het effect van het vrijgeven van die 3D-data? Kun je daar iets over zeggen?

Louis: "Kijk, dit zijn open data, dus we registreren niet wie onze data afneemt. Daardoor hebben we geen zicht op wat er allemaal mee gebeurt – afgezien van de deelnemers aan die prijsvraag. Dat vind ik jammer, want we kunnen eigenlijk niet meten wat voor effect het heeft op de economische

bedrijvigheid in de stad. Dat vind ik een leerpunt. Dit moet je dus ook organiseren: je gebruikers blijven volgen en weten wat ze met je data doen."

Paul, op welke manier hou jij je bezig met open data?

Paul: "Vanuit Stadsontwikkeling ben ik nauw betrokken bij Rotterdam Open Data. Dat is een experiment van de Hogeschool Rotterdam, het bedrijfsleven, de creatieve industrie en de gemeente. Rotterdam Open Data richt zich op het hergebruik van gegevens en het bedenken van nieuwe toepassingen van bestaande data. En 'data' bedoel ik dan vrij breed: gegevens van de gemeente, van bedrijven, maar ook van LinkedIn, Facebook, van GPS in je mobiele telefoon. In de afgelopen anderhalf jaar hebben zo'n tweehonderd studenten nieuwe concepten bedacht: wat is de waarde van die gegevens als je ze op een andere manier gaat toepassen? En daar zijn een heel aantal aardige voorbeelden uitgekomen."

Kun zo'n concrete toepassing noemen?

Paul: "Zo is er bijvoorbeeld Rotterdam Onbeperkt; daarbij heeft een creatief bedrijfje drempels en andere obstakels in de stad in kaart gebracht, zodat mensen in een rolstoel of mindervaliden een drempelvrije route door de stad kunnen uitstippelen."

Louis vult aan: "De wethouder was daar razend enthousiast over. Zo'n app heeft een echte meerwaarde voor inwoners en bezoekers van Rotterdam."

Jij staat daarmee dus aan de kant van de gebruikers van open data. Kun je vanuit die positie nog tips geven aan de gemeente als dataleverancier?

Paul: "Van de mensen bij Rotterdam Open Data hoor ik dat het moeilijk is om binnen de gemeente een aanspreekpunt te vinden voor gemeentelijke data. Daar zou de gemeente wat meer aandacht aan kunnen besteden."

Hoe ziet het er over vijf of tien jaar uit voor de gemeente Rotterdam qua open data?

Paul: "Dat moet ons experiment met Rotterdam Open Data gaan uitwijzen. De technologische ontwikkelingen gaan razendsnel. Informatie gaat zo veel betekenis krijgen in het dagelijks leven van mensen, dat je er niet meer omheen kunt dat je gegevens met elkaar deelt. Ik denk dat Rotterdamers daardoor beter geïnformeerd en daardoor veel zelfredzamer gaan worden."

Louis gaat verder: "We zijn steeds meer met open data bezig, maar nog niet structureel. Over vijf jaar zal er veel meer open data beschikbaar zijn. Belangrijke voorwaarde daarvoor is wel dat er geldstromen verlegd gaan worden. Nu heb ik voor de producten die ik maak externe financiering: inkomsten van het Kadaster, van nutsbedrijven, woningbouwcorporaties en dergelijke. Als dat wegvalt, heb ik een enorm gat in mijn begroting. En dan gaat de kwaliteit van mijn dataset naar de knoppen. Dat kan niet de bedoeling zijn. Mensen denken wel eens: het is toch overheidsinformatie, dat is al betaald. Maar dat is niet zo. Externe partijen maken nu eenmaal deel uit van deze exploitatie."

Waarom is de gemeente zo betrokken bij de toepassingen van open data?

Paul: "Rotterdam is goed met open data bezig, aan de ene kant als dataleverancier. Kijk maar naar het verhaal van Louis. Maar we willen ons juist ook richten op het gebruik van data, onderzoeken wat je er allemaal mee kunt. Open data zorgt voor een nieuwe manier van omgaan met informatie en dat zorgt weer voor innovatie. En we doen het ergens voor: voor de bewoners van onze stad, om het aangenamer en aantrekkelijker te maken voor mensen om naar Rotterdam te komen. Gelukkig zijn er partijen in de stad die die handschoen oppakken, waaronder de Hogeschool Rotterdam. Dat is waar Rotterdam om bekend staat: mouwen opstropen en gewoon doen."

"Open data? Mouwen opstropen en gewoon doen"
Paul Hendriks (Gemeente Rotterdam).

Louis Smit (Gemeente Rotterdam).

Home

> **Stap 1: Klik op de kaart** > Stap 2: Doe een quickscan > Stap 3: Financieel overzicht > Stap 4: Advies

▼ **Kaartlagen**

- Belangen
 - Mag het?
 - grondwaterbeschermingsgebieden
 - specifiek provinciaal beleid
 - Aandachtspunten
 - WKO-systemen
 - BWW-systemen
 - grondwateronttrekkingen
 - verontreinigingen (contour)
 - verontreinigingen (puntlocatie)
 - natuur
 - aardkundige waarden
 - archeologie
 - specifiek provinciaal beleid
 - Topografische ondergrond
 - Topografie (beperkt)
 - Topografie (uitgebreid)
 - Luchtfoto's (< 1:75.000)
- ▼ **Locatie zoeken**

Vul een plaats of postcode in
- ▼ **Help**
- ▼ **WKO Tool Nederland**
- ▼ **Links**
- ▼ **Contact**

Quickscan bodemenergie Help Sluiten

Projectinformatie:

Aantal huizen:	250
Aantal appartementen:	10
Aantal m ² utiliteit:	10000

Geavanceerd Bereken

Mag het ? Nee

Locatie ligt in onderstaand(e) restrictiegebied(en):
 grondwaterbeschermingsgebieden niet toegestaan

xy-koordinaat
453.653 / 485.563

© Geografische Kadaster 2012

Deze website is gemaakt binnen het samenwerkingsprogramma WKO (SWKO).
 Binnen het SWKO werken de volgende partijen samen:

"De WKO-tool had Annemarie Jorritsma veel ellende kunnen besparen."
 Johan van Arragon (Provincie Zuid-Holland).

"Open data komt tegemoet aan de doelen van de overheid"

In 2007 tekenden de provincies een intentieverklaring met het ministerie van BZK om provinciale data laagdrempelig ter beschikking te stellen voor andere overheden, burgers en bedrijven. Tegelijk met INSPIRE was dat de stimulans om te beginnen met het Provinciaal GeoRegister (www.provinciaalgeoregister.nl). In dat register zitten nu ruim honderd datasets en elke dag komen er nog nieuwe bij. Onlangs is de centrale dataserviceomgeving ingericht, wat betekent dat een gebruiker de gegevens van twaalf provincies in één keer vanaf één centraal punt kan ophalen. Johan van Arragon (provincie Zuid-Holland) en Marjan Bevelander (Interprovinciaal Overleg) zijn nauw betrokken bij het realiseren van open data binnen de provincies.

Zijn jullie verwachtingen van 2007 over het delen van provinciale data uitgekomen?

Johan: "Ja! Het Provinciaal GeoRegister is weliswaar nog niet vol, maar we werken wel volgens die intentieverklaring. Provincies doen niet meer moeilijk als je gegevens van ze wilt hebben, of je ze nu via het register opvraagt of rechtstreeks op het provinciehuis. Je hoeft er niet meer voor te betalen en je hoeft er ook geen pak met voorwaarden voor te ondertekenen. Daar zijn we helemaal van af."

Marjan: "Aan de andere kant voeren we nog regelmatig discussies met mensen uit de beleidssectoren die het nut van open data niet inzien. En als je met juristen praat, beginnen ze toch altijd weer over disclaimers. Het helpt als we daarbij met die intentieverklaring kunnen zwaaien."

Hoe overtuigen jullie bestuurders en beleidsmakers van het nut van open data?

Marjan: "Tegen collega's van het Interprovinciaal Overleg zeg ik altijd, dat we graag willen dat mensen onze beleidsplannen gaan gebruiken. Je staat voor je beleid, dus het zou raar zijn als het niet bereikbaar is. En ik noem voorbeelden als TomTom en Google Earth: steeds meer mensen zijn in staat om zelf kaarten te maken en te gebruiken. Het is alleen maar toe te juichen als ze onze plannen daarvoor willen gebruiken."

Johan vult aan: "En open data gaat verder. Het gaat niet alleen om de uitkomsten van het beleidsproces, zoals een provinciale structuurvisie, maar ook om de gegevens waarop je dat beleid baseert: verkeerstellingen, bodemkaart, demografische ontwikkelingen, flora- en faunatellingen. Het moet voor iedereen te controleren zijn op grond waarvan je beleid tot stand is gekomen. Die transparantie hoort bij een democratie."

Bestuurders noemen de kosten vaak als reden om niet aan de open data te willen. Hoe reageren jullie op dat argument?

Johan: "Het financiële plaatje wordt inderdaad vaak genoemd. Maar als overheid voer je nu eenmaal een taak uit en daar heb je al geld voor gekregen; uit de belastingen. Bij die taak hoort ook dat je gegevens verzamelt. En die zijn dus al betaald. Die kun je daarna beschikbaar stellen zonder dat dat dan weer geld moet opleveren. We zijn er als overheid niet voor om data te verkopen."

Marjan: "Het is dus belangrijk om bestuurders en managers te overtuigen met goede voorbeelden. Je moet laten zien waartoe open data kan leiden. Laten zien wat ze eraan hebben."

Wat zijn een paar goede voorbeelden van waar open data toe kan leiden?

Marjan: "Het Planbureau voor de Leefomgeving [het nationale beleidsinstituut voor strategische beleidsanalyses op het gebied van milieu, natuur en ruimte, red.] is echt enthousiast over wat wij met open data doen. Het scheelt hun aanzienlijk veel tijd in het verzamelen van gegevens over heel Nederland. Ze hoeven niet meer bij de twaalf afzonderlijke provincies langs om hun data bij elkaar te krijgen. Daardoor worden hun onderzoeken en analyses ook beter."

Johan: "Iets heel anders is bijvoorbeeld de WKO-tool. Dat is een webapplicatie waarmee burgers, gemeenten en bedrijven in één oogopslag kunnen zien wat de mogelijkheden zijn voor warmte-/koudeopslag op een specifieke plek. Naast veel technische informatie zitten daar ook provinciale data in: mag je op die plek eigenlijk wel zo'n systeem aanleggen? Het is handig om dat in een vroeg stadium te weten. Die tool had Annemarie Jorritsma veel ellende kunnen besparen. Zij moest namelijk haar hele nieuwe installatie weer laten afbreken, toen bleek dat ze in een grondwaterbeschermingsgebied woont. En dan mag je zo'n systeem niet gebruiken."

Johan denkt nog even na en vult aan: "Uiteindelijk komt het beschikbaar stellen van data tegemoet aan de doelen die je hebt als overheid. Je wilt grondwater beschermen of stiltegebieden creëren bijvoorbeeld. Als het jou met zo'n WKO-tool lukt om te voorkomen dat grondwater wordt vervuild, dan heb je een doel bereikt. Laat anderen die data dus maar gerust gebruiken."

Over tien jaar, hoe ziet het opendatalandschap er dan uit in jullie ogen?

Johan: "Dat data inderdaad open is; dat we daarmee werken. En dat het niet zo veel moeite meer kost. Geen technische probleempjes meer, alles loopt dan gestroomlijnd. En wat ik ook hoop: dat we data gemakkelijker kunnen combineren. Wil je inzicht hebben in de milieukwaliteit op een bepaalde plek? Dan kun je straks metingen van de gemeente samenvoegen met gegevens van de provincie en van Rijkswaterstaat. Zo'n totaalstelling is nu nog niet mogelijk."

Marjan: "Aan de kant van de provincies denk ik dat de kwaliteitsbewaking en het datamanagement in de provinciehuizen een duidelijke plek krijgen. Dat mensen beseffen hoe belangrijk het is om je data op orde te hebben, omdat het allemaal op straat ligt. Daar is nu nog een wereld in te winnen."

Johan: "Dat is inderdaad een goed punt. Die data moeten op orde zijn, want daar baseren we onze besluiten en uitvoering op. Bovendien zijn het vaak de ondersteunende afdelingen die met open data bezig zijn. Terwijl juist de data-eigenaren daar de verantwoordelijkheid voor zouden moeten nemen."

Marjan: "Precies. Dat er op managementniveau op gestuurd gaat worden. Dat is echt nodig."

Welke belangrijke issues over open data moeten er op kortere termijn nog worden opgelost?

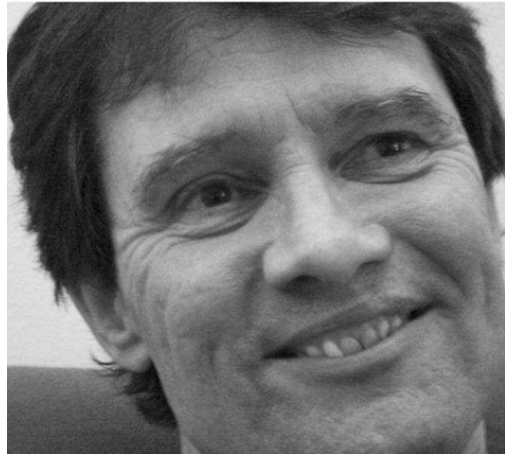
Marjan: "De vraag waar we nu voor staan is: blijven we vasthouden aan de formele standaarden, waar jonge app-ontwikkelaars niet zo heel veel mee kunnen? Of gaan we onze data ook in andere formaten aanbieden? Mij lijkt dat wel goed om te doen."

Johan werpt tegen: "Ja, maar hoever moeten wij tegemoet komen aan de vraag? Je kunt ook gewoon je data beschikbaar stellen en de markt de toepassingen laten ontwikkelen. Je kunt tijd én kosten besparen door niet meteen allerlei apps, kaarten en viewers te maken. Ik denk dat je dat beter aan de markt kunt overlaten. GeoBusiness roept dat ook altijd."

Marjan: "Ik vind het een beetje riskant als je niet kunt controleren of je bestanden dan nog wel hetzelfde zijn. Ik hou dat liever iets meer in eigen hand."

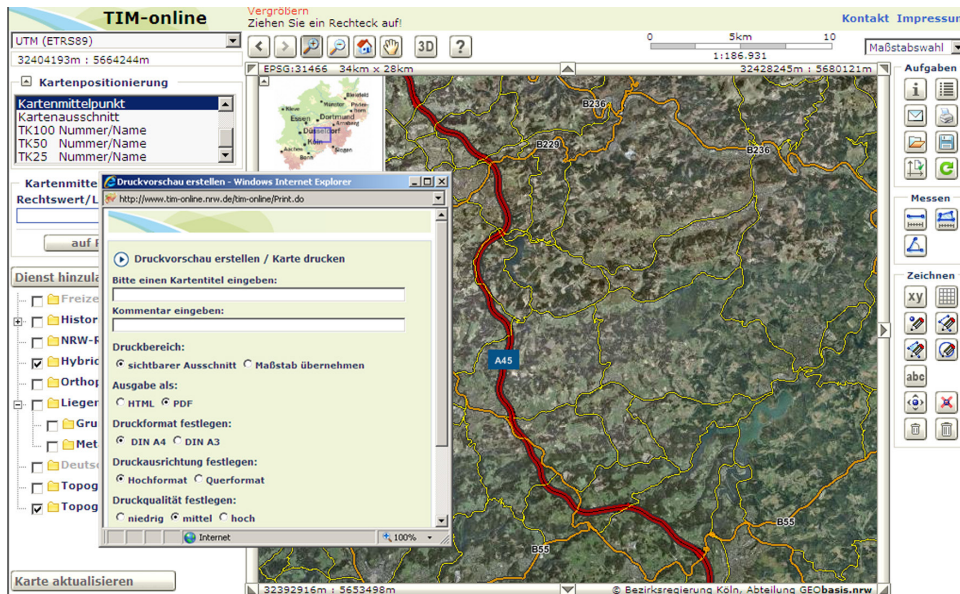
Johan: "Tja, waar laat je de data los? Dat is een vraag waar we in de toekomst een antwoord op moeten vinden."

***"Open data komt tegemoet aan de doelen
van de overheid"***
Johan van Arragon (Provincie Zuid-Holland).

Marjan Bevelander (Interprovinciaal Overleg).

"De printfunctie van TIM-online wordt massaal gebruikt."
Jens Riecken (ministerie van Binnenlandse Zaken van Noordrijn-Westfalen).

"Laat niet de langzaamste het tempo bepalen"

Met 18 miljoen inwoners op 34.000 vierkante kilometer is de Duitse deelstaat Noordrijn-Westfalen vergelijkbaar met Nederland. Hoe pakt deze deelstaat open data aan? En hoe kijken ze daar aan tegen kwesties waar wij in Nederland ook mee worstelen? Jens Riecken van het ministerie van Binnenlandse Zaken van Noordrijn-Westfalen vertelt dat het onderwerp open data in Duitsland hoger op de politieke agenda staat dan in Nederland.

In 2004 ging in Noordrijn-Westfalen een ambitieuze webservice van start: TIM-online (www.tim-online.nrw.de). Wat heeft dat tot nu toe opgeleverd?

"Eigenlijk is TIM-online de realisatie van INSPIRE in Noordrijn-Westfalen. Met deze webmapping-service kan iedereen gratis de basisgegevens van onze deelstaat bekijken en afdrukken op zijn eigen printer. Commerciële gebruikers moeten wel betalen. Vanaf het begin hebben we geëxperimenteerd met de input van burgers: als iemand ontdekt dat onze gegevens niet kloppen, dan kan hij dat via de site aan ons doorgeven. Dat gebeurt niet heel vaak: we krijgen ongeveer vijftig wijzigingen per maand binnen.

Over de resultaten van TIM-online zijn we erg tevreden. Het heeft ons veel opgeleverd. Er wordt namelijk erg veel gebruik gemaakt van onze onlinediensten; door burgers én door bedrijven. Daardoor hebben we een aantal strategische beslissingen genomen: zo hebben we bijvoorbeeld geen eigen drukkerij meer. Mensen kunnen zelf hun eigen kaarten printen vanaf onze website. Wil iemand een wandelkaart hebben van een bepaald gebied? Dan print hij die zelf met de meest actuele informatie erop. Dat bespaart ons een hoop kosten."

Is open data in Duitsland een zaak van de federale overheid of van de deelstaten?

"De grootste verantwoordelijkheid op het gebied van geodata ligt op het niveau van de deelstaten. De rol van de federale overheid in dit onderwerp is klein. Maar er zijn initiatieven op beide niveaus, met verschillende doelen. Ik denk dat iedereen eerst zijn eigen ding gaat doen. En in tweede instantie worden die losse initiatieven geharmoniseerd, zodat iedereen weer op dezelfde lijn zit. Op die manier voorkom je dat de langzaamste het tempo bepaalt. Met dit soort dingen moet je niet op de traagste partij hoeven wachten, anders gebeurt er niks. Laat iedereen maar wat ontwikkelen, en dan zien we daarna wel weer hoe we alle neuzen dezelfde kant op krijgen."

Hebben politieke leiders het besef dat open data belangrijk is?

"Met open data hebben we in Duitsland een tophema te pakken. Het is super actueel op dit moment en ik ben ervan overtuigd dat we daar binnen twee jaar belangrijke beslissingen over gaan nemen. Daar wordt zowel op federaal niveau als op deelstaatniveau al een begin mee gemaakt. Hier in Noordrijn-Westfalen zijn we daarmee bezig, maar ook in Berlijn en in Beieren wordt daarover nagedacht."

Hoe snel kan het dan gaan?

"Het gaat in Duitsland al lang niet meer om de abstracte beslissing of we iets met open data gaan doen. Het gaat om concrete plannen: h^oe gaan we het doen? In 2012 gaat er een deelstaatoverschrijdende webservice draaien: webatlas.de. En over vijf jaar hebben we voor gratis open data een infrastructuur staan. Daar ben ik van overtuigd."

De vraag is dus niet meer of, maar hoe. Wat zijn daarbij de belangrijkste discussiepunten?

"Met de INSPIRE-wetgeving is er al veel beslist: voor niet-commerciële gebruikers is de nodige overheidsinformatie gratis voorhanden. De grote vraag is nu welke data voor verdergaande toepassingen vrijgegeven zullen worden; en tegen welke prijs. In ons land moet je voor een groot deel van de diensten van de overheid betalen. Dus ook voor het toegankelijk maken van geodata. Aan de andere kant hebben we hier het initiatief Open Government, waarbij men vindt dat de dienstverlening van de deelstaten in ieder geval gedeeltelijk gratis zou moeten zijn. Die tegenstelling, daar moeten we uitkomen. Zodat we in ieder geval voor een deel overheidsdata gratis ter beschikking kunnen stellen. Niet alleen voor burgers, maar ook voor commerciële doelen.

Daar hangt mee samen dat de kwaliteit van onze ambtelijke data erg hoog is. En die moet ook zo hoog blijven. De vraag is hoe we dat gaan doen, als we er geen geld voor kunnen vragen."

Denkt u dat open data de rol van de overheid gaat veranderen?

"Onze taak als overheid verandert, of in ieder geval de manier waarop we die taak uitvoeren. Ik ben ervan overtuigd dat we in de toekomst alleen nog maar diensten gaan aanbieden als deelstaat. Wij noemen dat 'Bringschuld': de deelstaat biedt het aan en de burger neemt het af als hij daar behoefte aan heeft. En hij wil dat via internet kunnen regelen. Open data spelen daar natuurlijk een belangrijke rol in. We merken nu al dat het aantal bezoekers aan onze kantoren afneemt. Alles verandert: we gaan over op een volledig digitale wereld. Op dit moment zitten we in een soort overgangperiode. Als overheid moeten we er goed over nadenken welke producten we op welke manier aanbieden. En ook welke producten we op het gebied van open data aanbieden. Met TIM-online zien we steeds duidelijker wat burgers willen en hoe ze dat willen. Je ziet bijvoorbeeld dat ze die printfunctie massaal gebruiken. Zodat wij onze drukkerij kunnen sluiten. Voor toepassingen die er nog niet zijn, of waar de vraag van de burgers niet aansluit op ons aanbod, daar kan de vrije markt natuurlijk ook producten aanbieden. Op basis van onze open data."

U was in Nederland te gast op de opendatadag van 9 november. Wat viel u op? Zag u verschillen of juist overeenkomsten?

"Ik vond het in de eerste plaats erg interessant om erbij te mogen zijn. Wat mij opviel, is dat er in Nederland voornamelijk op de middellange termijn wordt ingezet. Althans, dat gevoel kreeg ik. Er wordt veel gepraat, maar op hele korte termijn worden er nog geen grote beslissingen genomen. In Duitsland zijn we daar iets sneller mee, daar willen we binnen twee jaar al heel veel realiseren. Maar daar staat tegenover dat de verschillende gebruikersgroepen bij jullie vanaf het begin bij open data worden betrokken. Daar kunnen we in Duitsland nog iets van leren."

"Laat niet de langzaamste het tempo bepalen"
*Jens Riecken (ministerie
van Binnenlandse Zaken van Noordrijn-Westfalen)*

"De zelfreinigende werking van open data moeten we als overheid ook in ons eigen handelen gaan betrekken. Dat bespaart kosten."
Wim de Haas (Rijkswaterstaat).

"Open data leidt gaandeweg tot een cultuurverandering"

Vier voorvechters van open data binnen de overheid zitten bij elkaar aan tafel: Paul Suijkerbuijk (projectleider opendataportaal van het ministerie van BZK), Yvette Ellenkamp (ministerie van IenM), Wim de Haas (Rijkswaterstaat) en Imke Arts-Vrijling (ministerie van BZK). Hoe kijken zij aan tegen de toekomst van open data? En de weg daarnaartoe?

Het belang van open data wordt meestal uitgelegd in vrij abstracte termen: efficiëntie, transparantie, burgerparticipatie, een compactere overheid. Overtuig je daarmee de bestuurders van je ministerie? Of moet je dan met concretere voorbeelden komen?

Paul: "Je kunt dit soort projecten eigenlijk alleen maar vrij theoretisch starten. Want als het er nog niet is, dan kun je er alleen maar over praten. Maar met het steeds meer beschikbaar komen van datasets wordt het effect steeds beter aanwijsbaar. Dan kun je zeggen: kijk maar naar al die appjes die er gemaakt zijn en kijk eens hoeveel mensen daar iets aan hebben."

"Storytelling heet dat," gaat **Wim** verder. "Er komen steeds meer verhalen los, met name over onverwacht gebruik van open data. Als overheid kun je je gewoon niet voorstellen wat er allemaal met jouw data zou kunnen gebeuren. En toch gebeurt het. Die apps komen er en dat leidt weer tot verhalen. Vervolgens kun je daarmee je bestuurders voeden."

Kunnen jullie een paar van die verhalen noemen?

Paul: "Ja, bijvoorbeeld de wc-vinder. Die app geeft aan waar er openbare toiletten zijn in Amsterdam. Er is een grote groep mensen die daardoor weer de stad in durft. Of de defibrillator-app. Die stuurt een hulpverlener snel naar de dichtstbijzijnde defibrillator. Daarmee red je mensenlevens. Dit zijn allemaal maatschappelijke effecten, die uiteindelijk ook een geldelijke waarde hebben. Dat ziet iedereen. En dat soort voorbeelden zullen er steeds meer komen."

Toch kom je er waarschijnlijk niet alleen met dit soort voorbeelden. Wat moet er nog meer gebeuren voordat open data echt gemeengoed gaat worden?

Imke: "Open data is een rijdende trein waar we met z'n allen op zitten. Maar er zijn ook nog bedenkingen en vraagstukken die we onderweg tegen gaan komen. Wat gaat er met de data gebeuren als we die data openstellen? Dergelijke vraagstukken moeten we komende tijd oplossen. Open data en de bijkomende vraagstukken gaan gaandeweg leiden tot een cultuurverandering, het heeft impact op de manier van werken."

We moeten vertrouwen krijgen in open data.

Yvette: "Ja! Ik vergelijk het wel met de ontwikkeling van de encyclopedie naar Wikipedia. Vroeger hadden we een encyclopedie in de kast staan, waar geleerde mensen jaren aan hadden gewerkt. Wat daarin stond, was dus waar. Nu is diezelfde informatie digitaal te lezen en steeds meer te hergebruiken en te herbewerken. Bij Wikipedia vraag je je soms af of het wel klopt. Want iedereen kan daar zomaar iets in veranderen. Maar ondertussen gebruik je het toch, omdat het zo toegankelijk is. En omdat het uiteindelijk wel blijkt te kloppen. We leren dat zelfreinigende principe te vertrouwen."

Wim vult aan: "Die zelfreinigende werking moeten we als overheid ook in ons eigen handelen gaan betrekken. Dat bespaart kosten. Als er een stuk asfalt op de A2 gerepareerd moet worden, dan maakt een aannemer op basis van onze Rijkswaterstaat-gegevens een offerte voor die klus. Stel dat bijvoorbeeld de aannemer zijn offerte heeft opgesteld op basis van niet-actuele informatie en daar achterkomt bij de uitvoering van het werk, dan kan dat tot extra kosten leiden. Kun je nu dat zelfreinigende principe in je eigen processen inbouwen, dan is dat een extra garantie om dit soort situaties te

voorkomen. Maar ook dat vergt een andere mentaliteit. We moeten ons realiseren dat we niet meer de enige zijn die weten hoe het zit. We zijn één van de partijen in een maatschappelijk speelveld. We zijn een netwerkorganisatie aan het worden. Ook dat is een omslag."

Is die mentaliteitsverandering een kwestie van tijd? Of kun je dat stimuleren?

Imke: "Het heeft vooral tijd nodig. Maar ook goede voorbeelden en leiderschap. Mensen in organisaties die er echt hart voor hebben en die ervoor willen gaan. Die zie je in gemeenten, waar mensen ontstaan en hiermee aan de slag gaan; je ziet het binnen ministeries ook. Iedere organisatie heeft die mensen in huis."

Paul: "Je moet die mensen ook bij elkaar brengen. Zodat ze het gevoel krijgen dat ze niet alleen staan. Want het zijn vaak de einzelgängers die voorop lopen."

Een andere mentaliteitsverandering is waarschijnlijk het besef dat de baten van open data niet liggen op de plek waar de kosten worden gemaakt.

Wim: "Klopt. Als wij een extra inspanning moeten doen en er zitten maatschappelijke voordelen aan, dan kun je dat nog wel hard maken binnen je eigen organisatie, maar dan moet er wel een sterke businesscase aan hangen. Je moet kunnen kwantificeren: wat is dan die maatschappelijke meerwaarde? En dat is nog behoorlijk lastig."

Imke: "Veel overheden vragen zich af: wat zit er voor mijzelf in? Wij laten dat op dit moment onderzoeken. De resultaten daarvan worden in december bekend. Voor een individuele organisatie heeft open data zeker ook voordelen, bijvoorbeeld op het gebied van efficiency. Dat brengen we met dit onderzoek concreet in kaart."

In feite heb je het dan over geld. Hoe zit het met de financiering van open data?

Yvette: "We moeten geldstromen gaan verleggen. Gelukkig was er al een trend binnen de overheid om het over en weer sturen van facturen zo veel mogelijk te voorkomen. En nu komen er ook steeds meer basisregistraties gratis beschikbaar voor overheidsgebruik. Daarmee is al een flinke voorbereiding getroffen richting het openstellen voor burgers en bedrijven."

Imke vult aan: "Het moet dan wel gaan over de informatie zoals die is verzameld in het kader van een publieke taak. In feite heeft een overheidsorganisatie die informatie al. Maar zodra burgers of bedrijven daar extra eisen aan gaan stellen, dan moet je misschien in onderhandeling gaan met die afnemers over de prijs."

Dat roept dan weer de vraag op: hoe ver ga je in het faciliteren van de markt?

Paul: "Ik vind dat je niet van tevoren uitgebreid moet nadenken over hoe de markt je data nu maximaal kan hergebruiken. Dat levert alleen maar tijdsverlies op bij het ontsluiten. Mijn pleidooi is: laten we het simpel houden. Stel gewoon de data die je eenvoudig beschikbaar kunt maken beschikbaar aan de markt. En zorg ervoor dat de markt zijn behoefte aan data kenbaar kan maken, dan weet een overheidsorganisatie welke data goed hergebruikt kan worden."

Een andere mogelijkheid is 'linked data'. Gegevenssets aan elkaar koppelen zodat ze nog beter bruikbaar worden. Het is belangrijk voor overheidsorganisaties om hieraan te gaan werken, het mag het ontsluiten van data op dit moment echter niet in de weg staan. Het zal nog wel even duren voordat linked open data gemeengoed is. Op dit moment moeten we uitgaan van de inventiviteit van marktpartijen die bij behoefte datasets toch wel met elkaar gaan verbinden. Maar werken aan een oplossing hiervoor vanuit de overheid is wel belangrijk."

Hoe ziet open data er over tien jaar uit?

Paul: "Ik wil niet eens over tien jaar praten. Over vijf jaar is open data net zo gewoon als een website nu is."

Yvette: "Straks zijn overheidsdata en -services beschikbaar op de plekken waar ze nodig zijn. Niet meer alleen in de overheidsgebouwen zelf. Op een trouwbeurs kun je dan bijvoorbeeld de afspraak met de trouwambtenaar maken."

Imke: "De interactie tussen burgers, bedrijven en overheden wordt heel anders. Als je meer informatie krijgt, dan leidt dat ook weer tot vragen naar andere informatie of reacties op de informatie."

Paul: "Bovendien gaan mensen met de sociale media steeds meer met elkaar in contact komen. En ze worden daar ook steeds opener en transparanter in. Die eis van transparantie gaat ook voor bedrijven en overheden gelden. Open data speelt daar een belangrijke rol in."

Wim: "En in zo'n netwerksamenleving gaan marktpartijen en de overheid zich steeds meer op hun kernkwaliteiten richten. Want alleen zo kunnen ze datakwaliteit garanderen."

Yvette: "Bovendien heeft de vraagkant zich over tien jaar sterk ontwikkeld. Die is dan veel beter in evenwicht met de aanbodkant."

Paul: "Precies! Zonder toepassingen heeft open data geen enkele zin."

"Open data leidt gaandeweg tot een cultuurverandering"
Paul Suijkerbuijk (ICTU).

Imke Arts-Vrijling (ministerie van BZK).

Wim de Haas (Rijkswaterstaat).

Yvette Ellenkamp (ministerie van IenM).

Epiloog

YVONNE:

Leuke workshop was het! Ik heb inmiddels alle interviews ontvangen. Iedereen is ervan overtuigd dat open data de norm wordt. Er worden goede praktijkvoorbeelden gegeven die het belang van open data onderstrepen. Ook is er een lijn te ontdekken in de manier waarop al die open data initiatieven beginnen: denk groot, begin klein; betrek medestanders zowel binnen de organisatie als daarbuiten en denk vanuit het vrijgeven in plaats van uit de toepassing.

BASTIAAN:

Dank voor het doorsturen van de interviews. En ja, de energie spatte er vanaf op 9 november. Kenmerkend voor de open data gemeenschap en dat ondanks het hoge hobbygehalte van open data zoals een van de deelnemers aan de workshop opmerkte.

YVONNE:

Wat bedoel je precies?

BASTIAAN:

Iedereen is bezig met z'n eigen ding, er lijkt weinig afstemming tussen de verschillende initiatieven en sommige AppEvents lijken alweer een stille dood te sterven.

YVONNE:

Desondanks zijn er goede voorbeelden hoe je zo'n proces kunt aanvliegen. Het voorbeeld van de gemeente Rotterdam bijvoorbeeld met haar prijsvraag en van daaruit het openstellen van de 3D gegevens. Leuke winnaar van de prijsvraag trouwens met die 3D-chocoladeprints van gebouwen: wie had zoiets kunnen verzinnen? Dat is het mooie als mensen uit hele andere sectoren ineens met jouw data aan de gang gaan.

BASTIAAN:

Helemaal waar, een wc-vinder of defibrillator-vinder of wikipivinder kunnen we misschien nog voorzien maar dat de vluchtroutegegevens uit het Actueel Hoogtebestand Nederland nu juist de gegevens waren die de VPRO wilde hebben voor Nederland van Boven, hadden we echt niet kunnen verzinnen. Het bevestigt dat een open data initiatief vooral niet op de stoel van de gebruiker moet willen zitten maar dat je vanuit het vrijgeven moet denken, zoals Marc de Vries en Ton Zijlstra al zeiden.

YVONNE:

Maar je kan de gebruiker natuurlijk niet helemaal negeren. Frédéric Ruys is lang bezig geweest om data te krijgen: hij miste een centraal aanspreekpunt. Dit wordt ook door Marc de Vries en Ton Zijlstra genoemd.

BASTIAAN:

De INSPIRE verplichtingen zijn daarom een kritische factor voor het succes van open data. De gebruiker (van open data) kan op één plaats alle Nederlandse INSPIRE-gegevens en -diensten aanroepen. Veel van die gegevens komen conform open data principes beschikbaar. Uiteindelijk zal het Europese INSPIRE portaal de toegang bieden tot INSPIRE-gegevens en -diensten van alle lidstaten. Met de metadata verplichting, de verplichting om data conform INSPIRE specificaties te leveren, de verplichting om dit ook nog via gestandaardiseerde webservices te doen en eisen te stellen aan de uitwisseling tussen overheden, levert INSPIRE een belangrijke bijdrage aan de facto toegankelijkheid van gegevens. Hier kan het niet-geo domein nog wel iets van meepakken denk ik zo. Maar totdat er een wettelijke verplichting is om alle overheidsinformatie te publiceren in een (open data) portaal, kan je Paul Suijkerbuijks advies natuurlijk opvolgen en je open data al via het open data portaal aanbieden.

YVONNE:

Ze zouden eens bij elkaar moeten gaan zitten. Nu worden er nationaal en door de commissie geo-portalen en open data portalen gemaakt. In Nederland is er nu een link gelegd en zal het open data portaal in 2012 gaan 'harvesten' uit het Nationaal georegister maar dat zie ik nergens anders gebeuren. DG Information Society van de Europese Commissie heeft net de tender gesloten voor de ontwikkeling van een open data portaal, terwijl de DG Environment van de Commissie het INSPIRE-portaal al in de lucht heeft.

BASTIAAN:

Tja, ook hier zou de afstemming verbeterd kunnen worden. Ik weet ook niet of iedereen in de open data gemeenschap INSPIRE kent en het belang ervan onderkent.

YVONNE:

Afstemming tussen open data initiatieven onderling is één, afstemming tussen geo en niet-geo een ander. Wat moet er nog meer gebeuren?

BASTIAAN:

Ik lees in de interviews van met name Rotterdam, het Rijk en ook Jens Riecken dat op het punt van de financiering nog de nodige stappen gezet moeten worden. Louis Smit en Jens Riecken vrezen voor de kwaliteit van hun gegevens op het moment dat er geen inkomsten van externe partijen meer binnenkomen. In mijn promotieonderzoek van een aantal jaar geleden heb ik juist de relatie tussen kwaliteit en financieringsmodel onderzocht en geen causaliteit kunnen aantonen: een kostendekkend beleid is geen garantie voor hoogwaardige kwaliteit en open data hoeft helemaal niet slechte data te betekenen. Maar het geld moet wel ergens vandaan komen. Yvette Ellenkamp noemt als oplossing het verleggen van de financieringsstromen. Dat is één mogelijkheid. Een andere is om niet in termen van inkomstenverlies te denken maar in termen van kostenbesparing. Jens Riecken geeft bijvoorbeeld aan dat door open data de overheid geen drukkerij meer hoeft aan te houden om papieren kaarten te drukken. Een herbezinning op je taken als overheid dus. Inkomsten genereren, betekent ook rekeningen sturen en handhaven dat de licentievoorwaarden worden nageleefd. Deze financiële en juridische ondersteuning kost veel geld en met open data kan hier op bespaard worden. Verder is open data bij uitstek geschikt om ook van de wisdom of the crowd te profiteren. Maar dat moet je dan wel goed organiseren.

YVONNE:

Ik ben er niet van overtuigd dat crowdsourcing op lange termijn duurzaam en betrouwbaar genoeg blijft voor de overheid om er op te kunnen bouwen en vertrouwen. Dat vraagt toch ook wel een mentaliteitsverandering bij de burger. Die moet zich blijvend verantwoordelijk voelen om deze gegevens up to date te houden, zonder dat daar direct iets tegenover staat. Als het economisch heel slecht gaat, zijn mensen dan niet veel meer bezig met het zoeken naar bestaansmiddelen dan met het in stand houden van de informatievoorziening van de overheid? Ik denk eigenlijk niet dat je als overheid helemaal kan vertrouwen op crowdsourcing als je besluiten moet baseren op deze gegevens.

BASTIAAN:

Qua slechtere tijden: juist nu het economisch minder goed gaat, bloeit open data als nooit tevoren. Dus het argument dat als het slecht gaat open data nog eens een extra push de verkeerde richting op zou geven is niet meer te houden denk ik. Daarbij: het zelfreinigende vermogen van open initiatieven wordt door zowel Yvette Ellenkamp, Imke Vrijling als Wim de Haas aangehaald. Dit zou juist de kwaliteit van de data ten goede moeten komen. Jens Riecken heeft het over 50 wijzigingen per maand die de crowd doorgeeft.

De kwaliteit van de informatie van de crowd doet overigens helemaal niet onder voor 'officiële' informatie. Meerdere onderzoeken wijzen uit dat Openstreetmap data juist in dichtbevolkte gebieden beter is dan de data van commerciële kaartenmakers en publieke mapping agencies. Bij een vergelijking tussen de kwaliteit van Wikipedia en de papieren versie van de Encyclopedia Britannica bleken ze ongeveer gelijkwaardig te zijn. Een week later waren echter alle fouten in Wikipedia hersteld. En hierin schuilt precies de kracht van open! Zie het als een kans om je data op orde te krijgen zodat de data actueler, completer en betrouwbaarder wordt. Iedereen, overheid, bedrijfsleven en burger kan, nee zou daarvan moeten profiteren.

YVONNE:

Open data zullen geen push de verkeerde richting op geven. Waar ik vraagtekens bij heb, is de verwachting (gekoesterde hoop) dat als data maar eenmaal open is, mensen en bedrijven 'spontaan' die zaken op gaan pakken waar de overheid nu (nog) voor aan de lat staat. Ik denk niet dat dit in alle gevallen zomaar zal gebeuren. Of misschien niet op een manier die geschikt is voor een brede en algemene doelgroep (bijvoorbeeld omdat er geen rendement valt te behalen). Het is wat Katleen Janssen en Frédéric Ruys aanhalen. Katleen haalt aan dat het oorspronkelijke doel van open data, openbaarheid, is. Mensen informatie geven dus. Ook Frédéric stelt dat data nog geen informatie is.

Verder zie ik lastige puntjes bij ontwikkelingen als Openstreetmap. Wat als vrijwilligers er geen zin meer in hebben? Zou je daar iets voor moeten inrichten of kan je dat gewoon laten gebeuren zonder dat er iets mis loopt. Het zijn cultuuraspecten. Zowel aan de kant van de overheid als aan de kant van de samenleving... Misschien wel in het bijzonder in een land als Nederland, waar we verwend zijn met een overheid die voor ons zorgt.

BASTIAAN:

Gelukkig dat we het op een punt eens zijn: open data is onomkeerbaar. De verwachtingen zijn inderdaad hooggespannen. Ik moet je bekennen dat ik de miljarden economische voorspoed die begin van deze eeuw zijn voorspeld nog niet heb kunnen vinden, maar het gebruik van data neemt wel significant toe op het moment dat data wordt opengesteld. De wc-vinder is voor velen met kleine kinderen een uitkomst, de do-not-eat-at app (winnaar in New York) is bevorderlijk voor de volksgezondheid, en de defibrillator app kan zelfs levens redden.

Initiatieven als Openstreetmap zijn alweer ruim vijf jaar in de lucht. Het business-model is kwetsbaar maar het lijkt te houden. Ze zijn in Duitsland aan het knuffelen met de Duitse overheid dus wellicht dat de duurzaamheid in een win-win situatie met de overheid zit: zij faciliteren de gebruikers, de overheid gebruikt de data en financiert en kan haar inwinning efficiënter organiseren. Maar of zo'n relatie tot in eeuwigheid der dagen stand houdt?

Dat het vaststellen van een open data beleid niet genoeg is om van open data te spreken, is in ieder geval duidelijk: er zijn nog grote uitdagingen op het praktische vlak. Publiceer open data in het Nederlandse open data portaal, denk bij de uitvoering van het beleid vanuit het vrijgeven en niet vanuit de mogelijke toepassingen, koppel open data aan het primaire proces van je organisatie, en vooral: Durf te experimenteren!

YVONNE:

Bedankt Bastiaan.

BASTIAAN:

Jij ook bedankt.

Meer ...

Open data beleid Europa | http://ec.europa.eu/information_society/policy/psi/index_en.htm

INSPIRE richtlijn | <http://inspire.jrc.ec.europa.eu/>

INSPIRE portaal | <http://inspire-geoportal.ec.europa.eu/discovery/discovery/>

Digitale Agenda Nederland | www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2011/05/17/digitale-agenda.nl.html

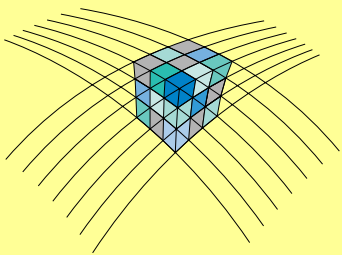
Beschikbare open data in Nederland | data.overheid.nl | www.nationaalgeoregister.nl | www.provinciaalgeoregister.nl

Apps voor Nederland | www.appsvoornederland.nl/

Rotterdam Open Data | www.rotterdamopendata.org | www.rotterdam.nl/rotterdam_3dopen

Nederland van Boven | nederlandvanboven.vpro.nl | www.vizualism.com

Rapport Nieuwe media, kans voor dienstverlening en interactie | www.rijksoverheid.nl/bestanden/documenten-en-publicaties/rapporten/2011/10/05/publicatie-nieuwe-media-kans-voor-dienstverlening-en-interactie/nieuwe-media-kans-voor-dienstverlening-en-interactie.pdf

KONINKLIJKE NEDERLANDSE
AKADEMIE VAN WETENSCHAPPEN